

ΑΥΓΗ 15/3/98

Με αγάπη για τον άνθρωπο

ΕΛΛΗ ΠΑΙΟΝΙΔΟΥ

«Διαδρομές»

Ποιήματα

Στη σειρά: Σύγχρονη ελληνική ποίηση

Εκδόσεις ΙΩΑΚΟΣ, 1997

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΦΡΕΡΗ

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ποιητική κατάθεση της Ελληνς Παιονίδου χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο, με υπότιτλο «Μνήμης ατραποί», περιλαμβάνει 18 ποιήματα, γραμμένα στη Λεμεσό μεταξύ 1993-97, το δεύτερο, με υπότιτλο «Στιγμογραφίες», περιέχει 31 ποιήματα γραμμένα μεταξύ 1991-97 στις ΗΠΑ και την Κύπρο. Η όλη συλλογή, με τον τίτλο Διαδρομές, καταγράφει τη φυσική και πνευματική πορεία της ποιήτριας από τη μεγαλόνησο προς το νέο κόσμο σε ένα χρονικό διάστημα βασικά έξι ετών.

Στην πρώτη ενότητα «Μνήμης ατραποί», η ποιήτρια επιθυμεί να υφάνει λέ-

ξεις από νήμα ονείρου. Ομως, παρά τις προθέσεις της,

ο λυρικός της οίστρος, μετά από μερικές θεματικές περιδιαβάσεις σ' ένα ουτοπιστικό επίπεδο, προσγειώνεται στη σκληρή πραγματικότητα, αφού κατ' ομολογία της «*Η κάθε αρχή μέσα στο σπέρμα της κυοφορεί / ένα μικρό σκληρό Άγγελο του θανάτου*». Έχοντας πλήρη συνείδηση των απρόσμενων της ζωής, με τόνο «επικούρειο» και «στωικό» ταυτόχρονα, χωρίς φιλοσοφικές διαθέσεις, χωρίς μελοδραματισμούς και κραυγαλέες διατυπώσεις, αναρωτιέται *Πού πάμε, απαιτεί δικαίωση για το μόχθο τον πνευματικό, κι αποφαίνεται για τα πεπρα-*

μένα της βασιλείας του Σφετεριστή.

Στο δεύτερο μέρος, στις «Στιγμογραφίες», η ποιητική αφήγηση, αν και μεταφέρεται σε άλλο χώρο, στις ΗΠΑ, δεν αλλάζει τη διάθεση της ποιήτριας που δεν εντυπωσιάζεται από το θαύμα της όποιας τεχνολογίας, αλλά συγκινείται από καθημερινά, πιθανόν «ασήμαντα» στιγμιαία περιστατικά, που σηματοδοτούν τον ανθρώπινο πόνο, ίσως γιατί «*ο ποιητής πίσω απ' το τζάμι / καρφώνει τη στιγμή σαν πεταλούδα*». Πρόκειται για μια σειρά εμπειριών, κάτι σαν ταξιδιωτικές εντυπώσεις, στις οποίες η λυρική διάθεση της ποιήτριας προσδίδει ένα χαρακτήρα διαχρονικό, τις ακινητοποιεί μες' στο χρόνο και τις αναγάγει σε στιγμές συμβολικές.

Ωστόσο δεν λείπει και η ειρωνική της διάθεση. Οι Διαδρομές δεν καταγράφουν θαυμασμό. Αποτυπώνουν απορίες. Απορίες που

προκύπτουν από την απροκάλυπτη «ελευθερία», απ' όσα βλέπει και συνειδητοποιεί, από τα «μαδημένα» όνειρα των μεταναστών, από τη χίμαιρα των επιθυμιών, από τον κόπο μιας ζωής που παρά τις υλικές παροχές δεν άλλαξε. Ούτε η μεγαλοπρέπεια του αναστήματος του αγάλματος της Ελευθερίας δεν την εντυπωσιάζει. Αντίθετα, αντικρίζοντας το αναφωνεί: *συλλάβετε τον αναϊδή που την στεφάνωσε / με ακάνθινο στεφάνι*.

Μην έχοντας διάθεση για ιδεολογικές αντιπαραθέσεις, η ποιήτρια καταγράφει τις εντυπώσεις της από το Νέο Κόσμο, με κριτήριο την προσωπική της άποψη και διάθεση, χωρίς τυμπανοκρουσίες, αποδοκιμασίες ή διάθεση εντυπωσιασμού, σαν να πρόκειται για καταγραφή προσωπικού ημερολογίου. Ακόμη και η έλευση ενός χαρμόσυνου γεγονότος, η γέννηση ενός παιδιού, διατυπώνεται με τρυφερότητα, με ψυχική α-

γαλλίαση: «*Μαργαριτάρι περιδέραιο του Φθινοπώρου / πρώιμο Χρυσάνθεμο ρίζωσε στο κατώφλι μας*».

Με τη λυρική και κριτική διάθεση που καταθέτει η δημιουργός διακρίνει κανείς την αμείωτη αγάπη για τον άνθρωπο, τη νοσταλγία και ταυτόχρονα την προσήλωσή της για «ιδανικά» που ο σύγχρονος καταναλωτισμός μάς ωθεί να λησμονήσουμε. Η ευγένεια της έκφρασης, η λεπτότητα στη διατύπωση, η άκρατη ψυχική ευφορία για την ελπίδα, η χιουμοριστική της διάθεση και κυρίως η εμμονή της να μην καταθέτει τα όπλα: «*Θα επιστρέψω, οφειλέτης τυπικός, / λιωμένα χρόνια. χάρτινα φτερά / λέξεις ασπόνδυλες και ένοχες σιαπές*» προσδίδουν στις Διαδρομές της Ελληνς Παιονίδου το χαρακτήρα της δημιουργού που ξέρει να σμίγει έντεχνα το λυρισμό και την ανθρώπινη κοινωνική ένταξη.